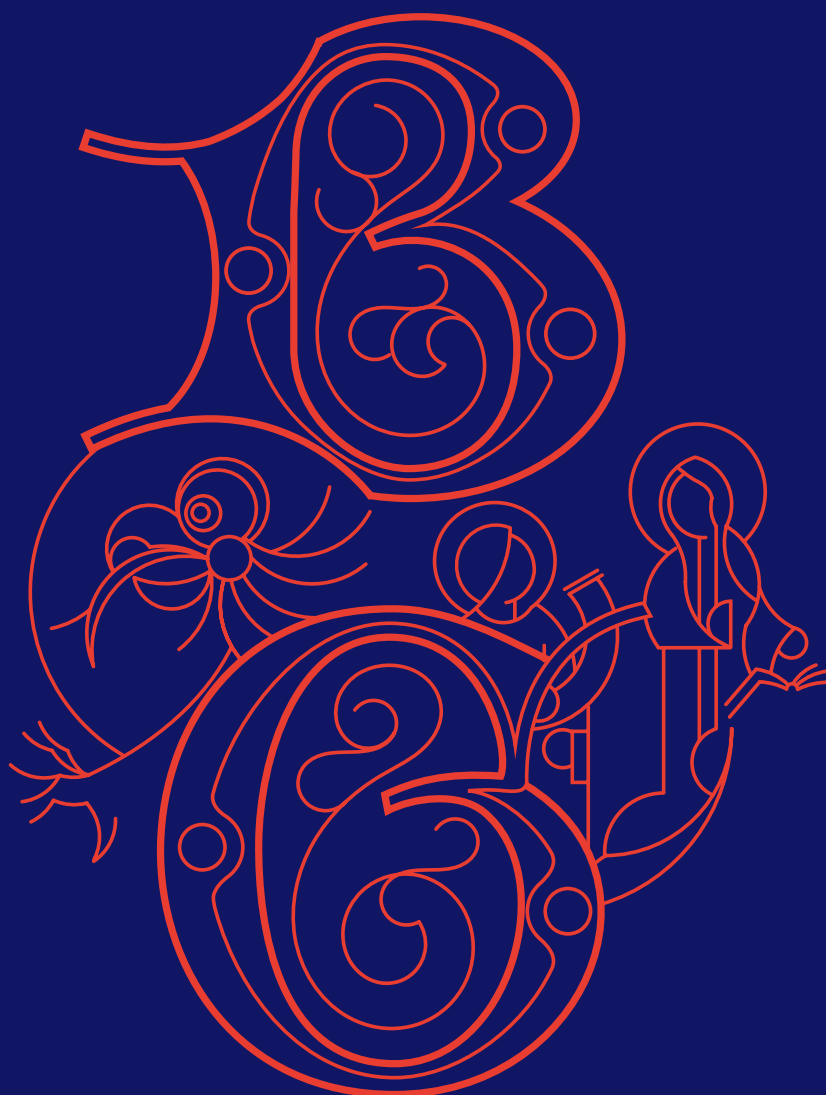

**Pokaz Biblii Gutenberga z Pelplina
7 lutego – 23 marca 2025 r.
Galeria Sztuki Średniowiecznej
Muzeum Narodowe w Warszawie**

Tekst łatwy do czytania i rozumienia ETR

Jak robiono pierwsze książki?

Przepisywanie ręcznie

Dawniej książki pisano ręcznie.

Przepisanie książki trwało bardzo długo.

Dlatego książek było mało i były bardzo drogie.

Tylko najbogatsi ludzie mieli w domu książki.

Tak rysownik Jean Le Tavernier pokazał przepisywanie księgi.

Jak robiono pierwsze książki?

Odbijanie bloków drewna

Potem wymyślono inny sposób kopiowania książek.

Stronę książki rzeźbiono na drewnianym bloku.

Blok odbijano na kartce, podobnie jak pieczętkę.

Takie książki też były bardzo drogie.

Przykład strony odbitej przy użyciu drewnianego bloku.

Co to ruchoma czcionka?

Potem wymyślono druk ruchomą czcionką.

Czcionka to mała metalowa pieczętka z literą.

Czcionki układano w słowa i zdania.

Pokrywano je tuszem i odbijano na kartce, czyli drukowano.

Potem tych samych czcionek używano do drukowania innych książek.

Dzięki temu książki były tanie.

Więcej ludzi mogło je czytać.

Współczesne ruchome czcionki ułożone w zdanie i gotowe do odbicia.

Kim był Gutenberg?

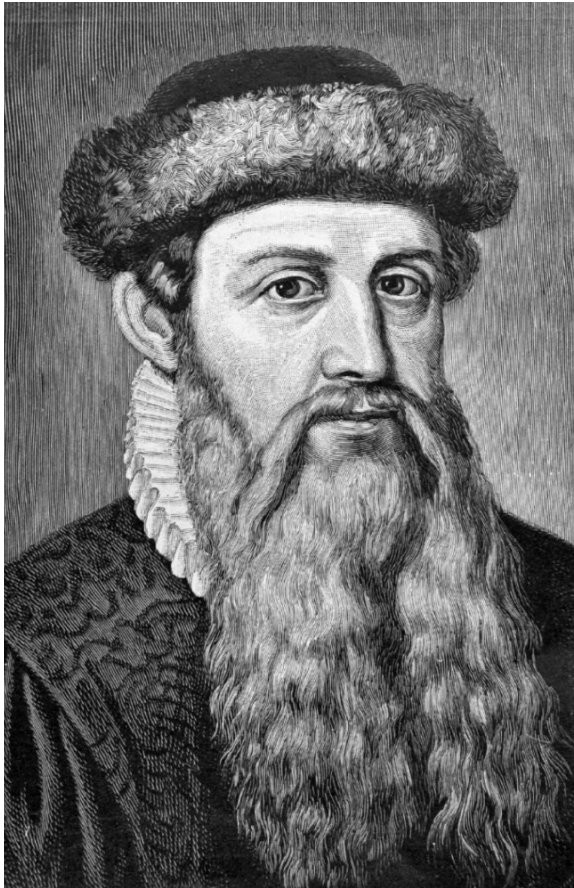
Moguncja to miasto w Niemczech.

Ponad 550 lat temu mieszkał tam Johannes **Gutenberg**.

Gutenberg miał warsztat drukarski.

To on wymyślił druk przy użyciu ruchomej czcionki.

Gutenberg pierwszy w Europie drukował w ten sposób książki.

Nie wiemy, jak naprawdę wyglądał Johannes Gutenberg.

Ten portret wykonano już po jego śmierci.

Początek druku

Jedną z pierwszych książek wydrukowanych ruchomą czcionką była Biblia. Biblię wydrukował Gutenberg.
Dlatego nazywa się ją Biblią Gutenberga.
Gutenberg wydrukował około 180 kopii Biblii.
Do dzisiaj zachowało się ich mniej niż 50.

Jedna Biblia Gutenberga jest w Polsce.
Biblia jest w Muzeum w Pelplinie.
Teraz Biblię możesz zobaczyć w Muzeum Narodowym Warszawie.

Pierwsza drukowana Biblia

Biblia Gutenberga ma 2 tomy, czyli części.

Tomy mają okładki z drewna i skóry.

Okładki chronią Biblie przed zniszczeniem.

Na okładkach są ozdobne tłoczenia.

To znaczy, że w skórze odcisnięto różne wzory.

Okładka jednego z tomów

Czym jest pismo gotyckie?

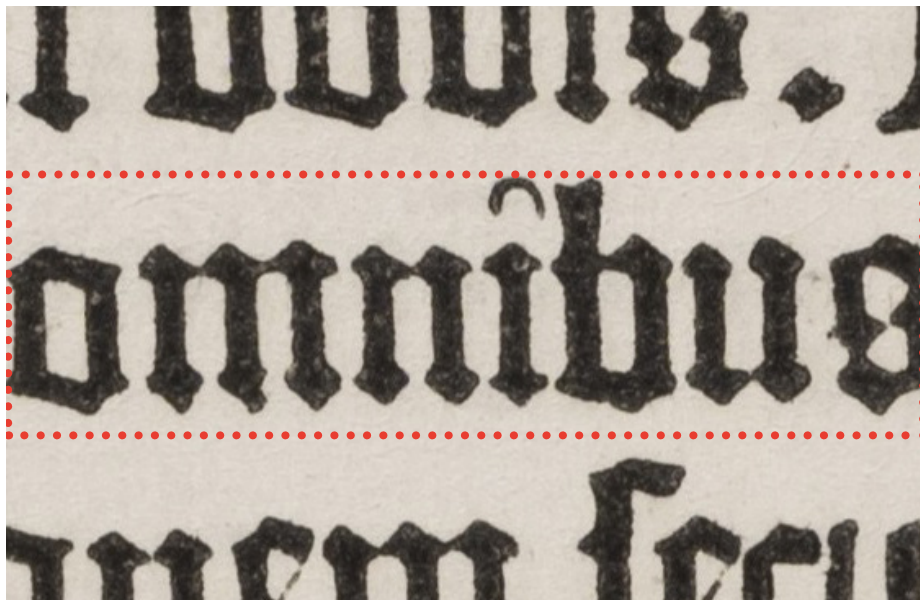
Litery w książkach mają różne kształty.

Litery w Biblii Gutenberga mają inny kształt niż w dzisiejszych książkach.

W czasach Gutenberga modne było pismo gotyckie.

Litery są kanciaste i ozdobne.

Czasem trudno je rozczytać.

Słowo *omnibus* zapisane pismem łacińskim – fragment Biblii Gutenberga z Pelplina

Co to inicjał?

Inicjał to pierwsza litera każdego rozdziału.

Inicjał jest większy i ozdobny.

Czasem też ma inny kolor.

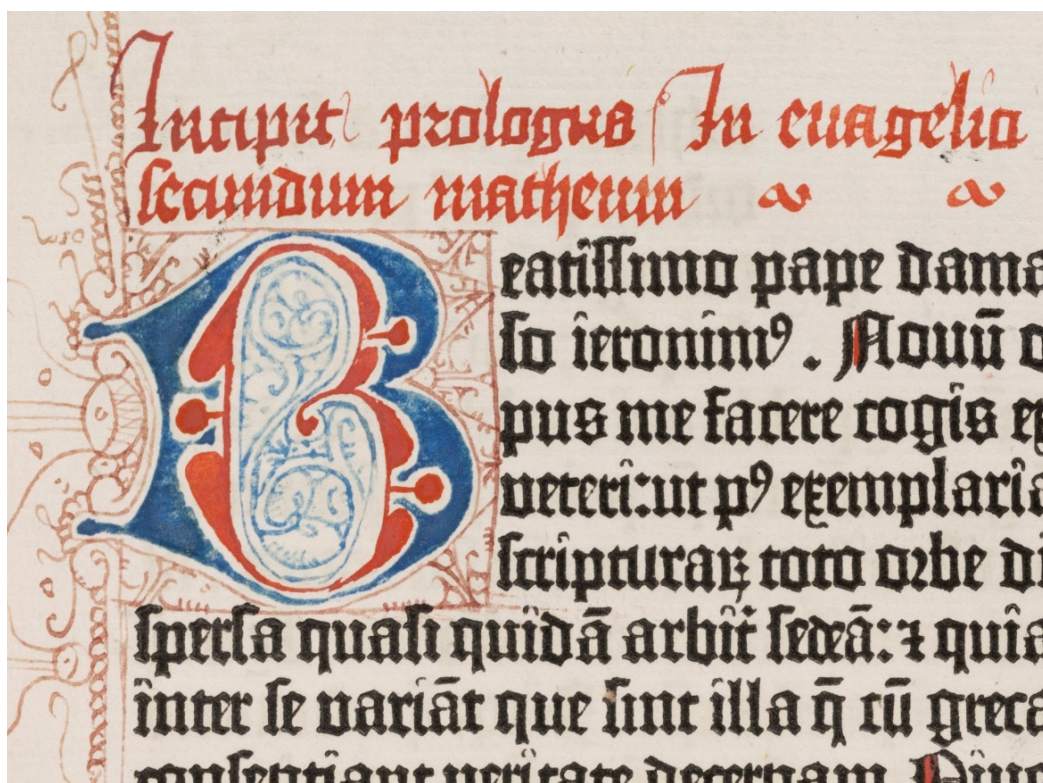
W Biblii Gutenberga inicjały są niebiesko-czerwone.

Są ozdobione cienkimi kreskami.

Kreski przypominają rośliny.

Inicjał nie był drukowany.

Malował go ręcznie człowiek zwany iluminatorem.

Inicjał – litera B z Biblii Gutenberga

Czy plama z tuszu to wada?

Polska Biblia Gutenberga jest wyjątkowa.

Na jednej ze stron jest plama tuszu.

W czasie druku czcionka upadła i zostawiła ślad.

Był to przypadek i kiedyś pewnie uznano to za wadę.

Teraz naukowcy cieszą się z tej plamy.

Dzięki niej wiemy jaką wielkość i kształt miały czcionki Gutenberga.

Prostokątna plama tuszu to ślad po czcionce, która upadła na kartę.

Kurator: Marcin Bogusz

Kurator wystawy: Marcin Bogusz

Tekst ETR: Pola Zygmunt

Konsultacja: Aleksandra Sztajerwald i Bartłomiej Osiński

Źródła grafik użytych w tekście

Strona tytułowa:

Logo ETR – logotyp opublikowany zgodnie z zasadami

©European Easyto-Read Logo: Inclusion Europe.

Więcej informacji: <https://www.inclusion europe.eu/easy-to-read>

Strona 2:

<https://pl.wikipedia.org/wiki/Plik:BibliaPauperum.jpg> domena publiczna dostęp 24.01.2025

Strona 3:

https://en.wikipedia.org/wiki/File:Sorts_on_composing_stick.jpg

Strona 4: https://commons.wikimedia.org/wiki/Johannes_Gensfleisch_zur_Laden_zum_Gutenberg#/media/File:Gutenberg.jpg

Strona 5:

Grafika: Magdalena Niernsee dla MNW

Strony 7-10:

zdjęcia Biblii Gutenberga z Pelplina / Muzeum Diecezjalne w Pelplinie